

Kwartalnik Badań Koniunktury

Nr 2/2024

Autorzy opracowania: Katarzyna Dębowska, Urszula Kłosiewicz-Górecka, Andrzej Kubisiak, Jędrzej Lubasiński, Anna Szymańska,
Aleksandra Wejt-Knyżewska, Katarzyna Zybortowicz

Polski
Instytut
Ekonomiczny

SPIS TREŚCI

1. MIK – komponenty i konstrukcja
2. Wartości MIK – pomiary z II kwartału 2024 r.
3. Wyniki badań ankietowych przedsiębiorstw –
pomiary z II kwartału 2024 r.
4. Aneks 1: Metodyka badań

Miesięczny Indeks Koniunktury (MIK) - komponenty

**MIK to syntetyczna miara
znormalizowanych wskaźników prostych**

Poszczególne komponenty nawiązują do pytań w ankiecie, a zagregowane odpowiedzi służą do wyznaczenia wskaźników prostych dotyczących: wartości sprzedaży, nowych zamówień, zatrudnienia, wynagrodzenia, mocy produkcyjnych, inwestycji, płynności finansowej przedsiębiorstw.

Miesięczny Indeks Koniunktury (MIK) – sposób wyznaczania

Krok 1.

Wyznaczenie struktury odpowiedzi pozytywnych, neutralnych i negatywnych dla każdego komponentu MIK w każdej warstwie próby badawczej (lustro koniunktury)

Krok 2.

Wyznaczenie dla poszczególnych komponentów różnic pomiędzy pozytywnymi i negatywnymi wskazaniami (saldo odpowiedzi) w każdej warstwie próby badawczej

Krok 3.

Przeważenie wskaźników prostych wagami nawiązującymi do przychodów netto z całokształtu działalności przedsiębiorstw w danej warstwie

Krok 4.

Normalizacja wskaźników prostych i wyznaczenie miary syntetycznej dla każdej z warstw

Krok 5.

Obliczenie MIK jako średniej arytmetycznej dla miary syntetycznej

Krok 6.

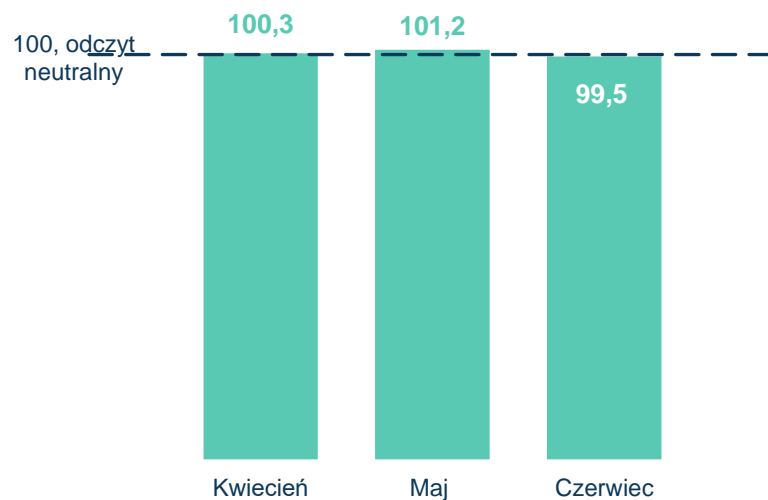
Korekta sezonowa i wyznaczenie trendów dla MIK oraz poszczególnych komponentów

100 – punkt odniesienia, odczyt neutralny

<0;200> - przedział wartości MIK

Warstwę stanowi grupa przedsiębiorstw o tej samej wielkości (liczba zatrudnionych) i z tej samej branży.

MIK – comiesięczne zestawienie

99,5 pkt. wyniósł czerwcowy MIK

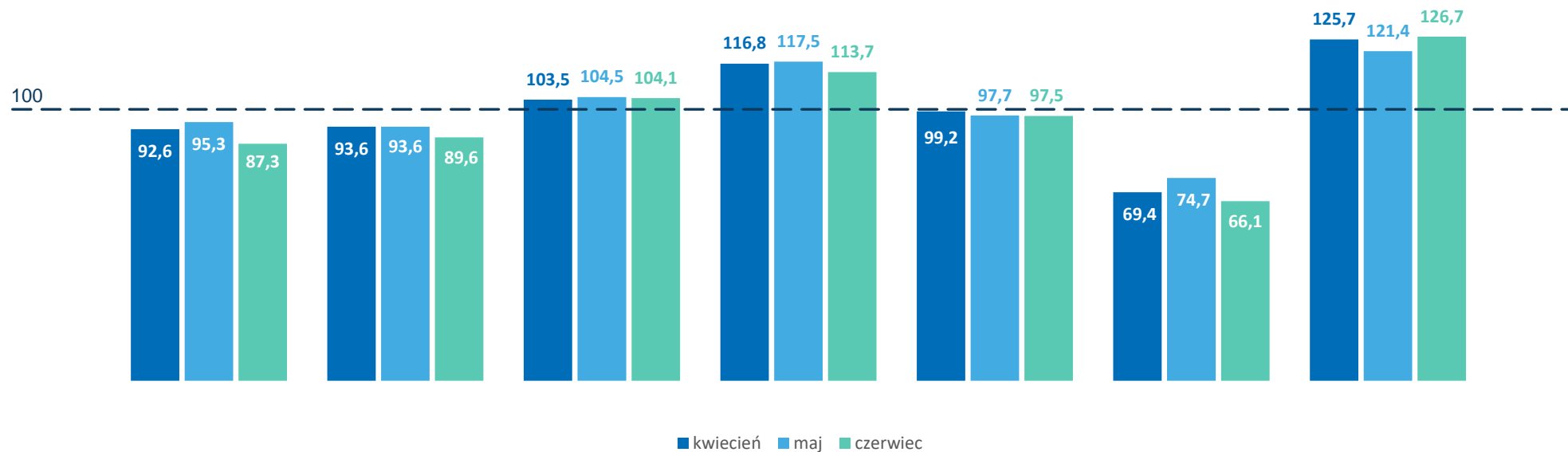
Miesięczny Indeks Koniunktury w czerwcu obniżył się o 1,7 pkt. względem poprzedniego miesiąca. W drugim kwartale najwyższy odczyt zanotowano w maju. W porównaniu z poprzednim kwartałem obserwowana jest niewielkie pogorszenie nastrojów przedsiębiorców.

Czerwcowy MIK wskazuje na pogorszenie nastrojów wśród przedsiębiorstw i oznacza przewagę nastrojów negatywnych. Jest to jednocześnie najniższa wartość MIK zanotowana w tym roku. W drugim kwartale największą barierę prowadzenia biznesu stanowiły rosnące koszty pracownicze.

MIK – według komponentów

Nastroje negatywne przeważały w czterech na siedem badanych komponentów

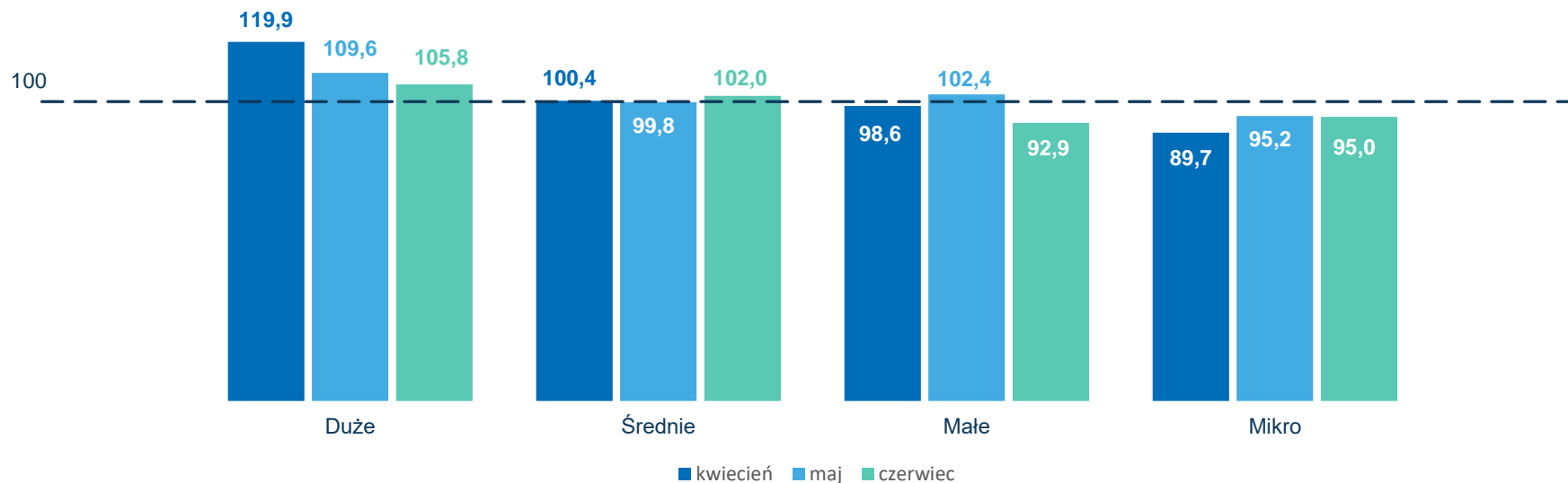
W ostatnim kwartale cztery (wartość sprzedaży, nowe zamówienia, moce produkcyjne i inwestycje) na siedem wskaźników osiągały wartości poniżej poziomu neutralnego (100,0 pkt.). Natomiast trzy inne komponenty, czyli zatrudnienie, wynagrodzenia i płynność finansowa osiągały przez cały kwartał poziom wyższy od neutralnego. Najwyższą wartość osiągnął indeks płynności finansowej, który w czerwcu wzrósł do 126,7 pkt. Na stabilnie wysokim poziomie utrzymywał się też indeks wynagrodzeń.

MIK – według wielkości przedsiębiorstw

Nastroje negatywne przeważają w mikrofirmach

Przez cały drugi kwartał jedynie duże firmy osiągały poziom MIK powyżej neutralnego. W maju wyniki powyżej poziomu neutralnego uzyskały małe firmy, których nastroje pogorszyły się jednak w czerwcu. Najgorzej prezentowały się mikrofirmy, w których przez cały drugi kwartał panowały nastroje pesymistyczne, a odczyty MIK były najniższe (poza czerwcem).

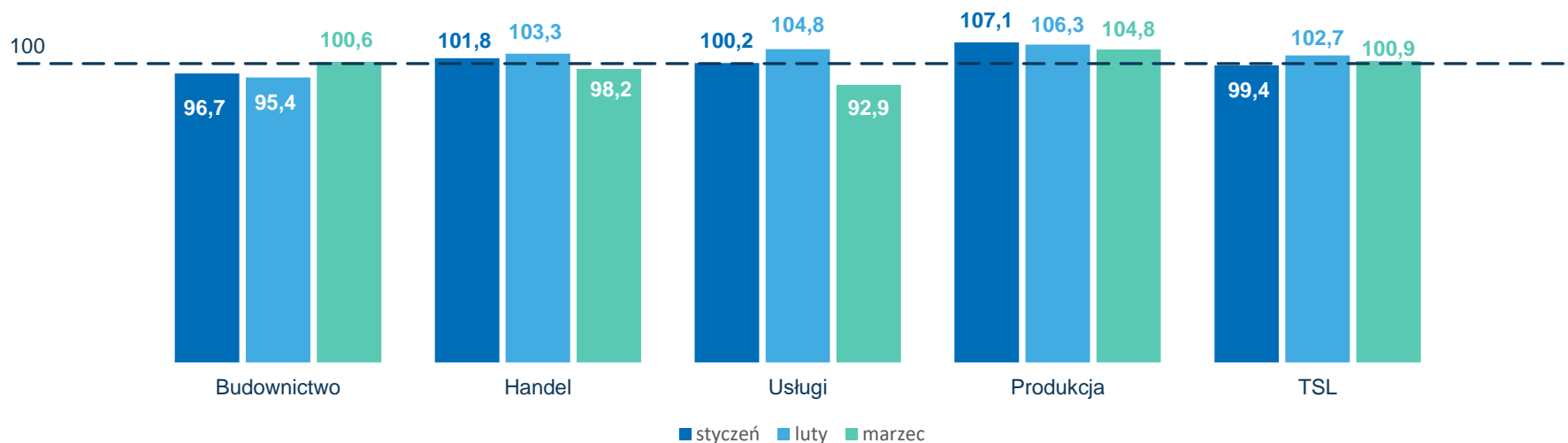

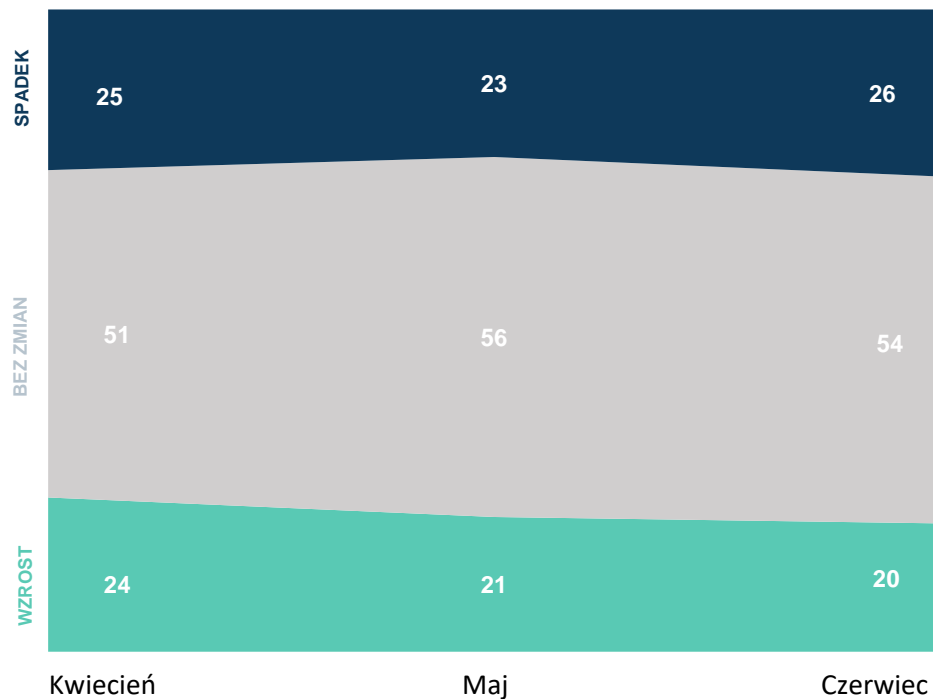
MIK – według branż

W drugim kwartale przewagę nastrojów pozytywnych widać w produkcji

Przez cały drugi kwartał nastroje pozytywne przeważały jedynie w produkcji, choć ta branża notowała z miesiąca na miesiąc coraz niższe odczyty MIK. W czerwcu jedynie przedsiębiorstwa budowlane odnotowały wzrost MIK (o 5,2 pkt.). Negatywnym nastrojom w handlu i usługach towarzyszył spadek wartości MIK (odpowiednio o: 5,1 pkt. i 11,9 pkt.). Branże TSL udało się utrzymać pozytywne nastroje, choć w czerwcu nastąpił spadek MIK o 1,8 pkt.

Zmiany łącznej wartości sprzedaży w II kw. 2024 r.

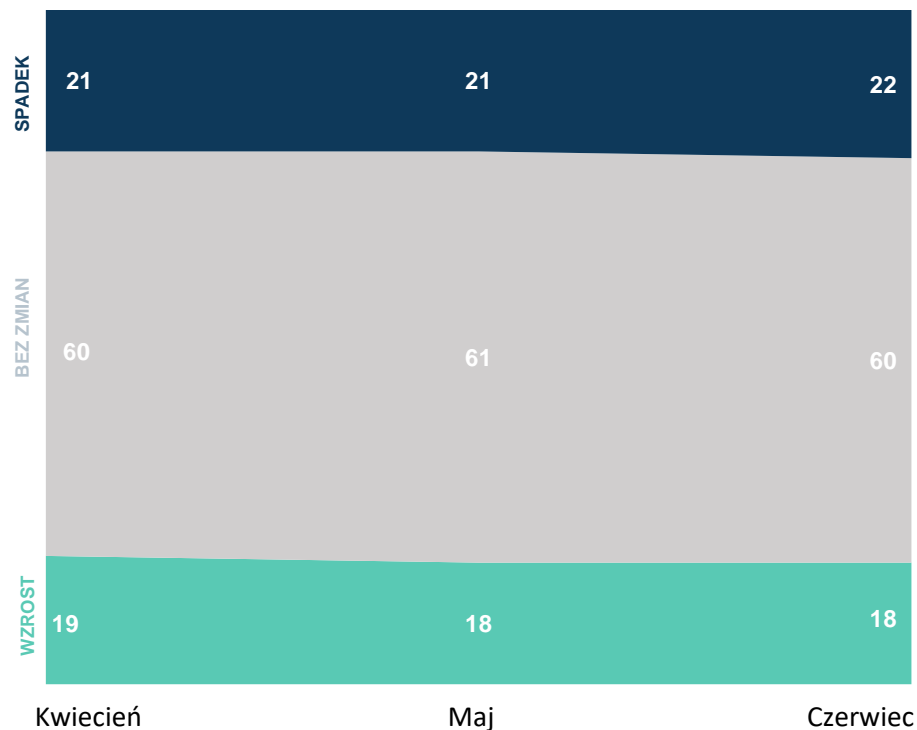

W drugim kwartale nieco więcej firm wskazywało na spadek niż wzrost sprzedaży

W czerwcu 26 proc. firm wskazało na spadek wartości sprzedaży m/m, a 20 proc. na wzrost. W ciągu drugiego kwartału udział firm wskazujących spadki sprzedaży utrzymywał się na podobnym poziomie – ok. ¼ firm. Na koniec kwartału w porównaniu z jego początkiem nieco zmniejszył się udział firm deklarujących wzrost wartości sprzedaży – o 4pkt. proc.

Nieco ponad połowa firm podczas II kwartału 2024 r. deklarowała brak zmian wartości sprzedaży.

Zmiana liczby nowych zamówień w II kw. 2024 r.

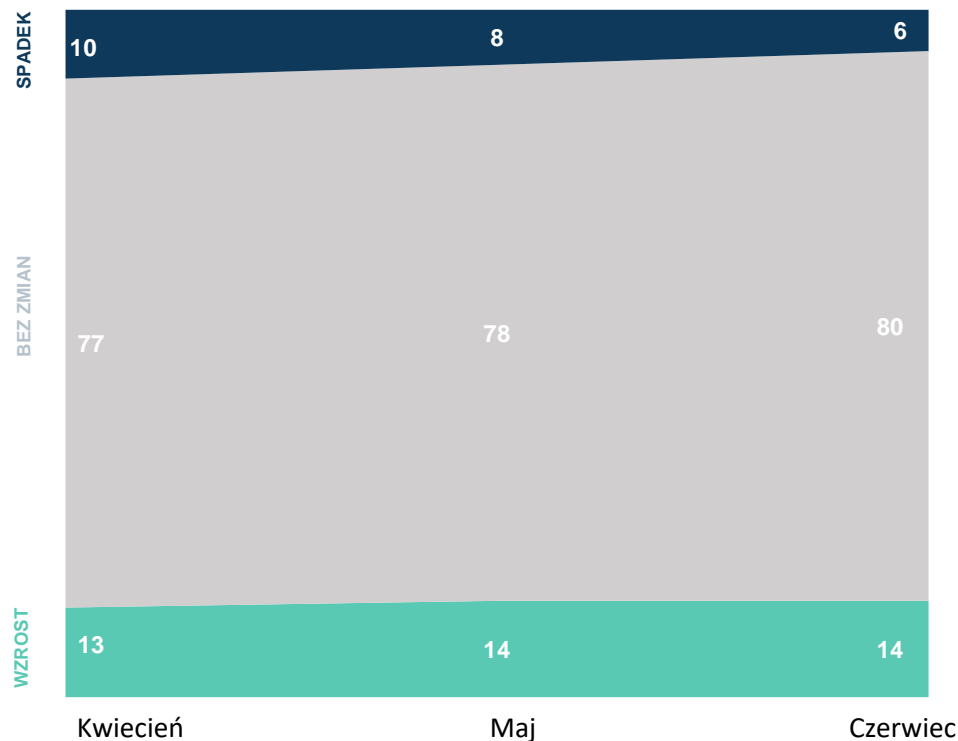

Zmiana liczby nowych zamówień koreluje ze zmianami wartości sprzedaży

W czerwcu widać lekką przewagę firm ze spadkiem liczby nowych zamówień. Jednocześnie przez cały drugi kwartał udziały firm wskazujących na wzrost i spadek liczby nowych zamówień utrzymywały się na podobnym poziomie. Jednocześnie aż 6 na 10 firm zadeklarowało, że liczba nowych zamówień pozostała bez zmian.

Oceny zmian liczby nowych zamówień są podobne do ocen zmian wartości sprzedaży.

Planowane zatrudnienie na najbliższe trzy miesiące

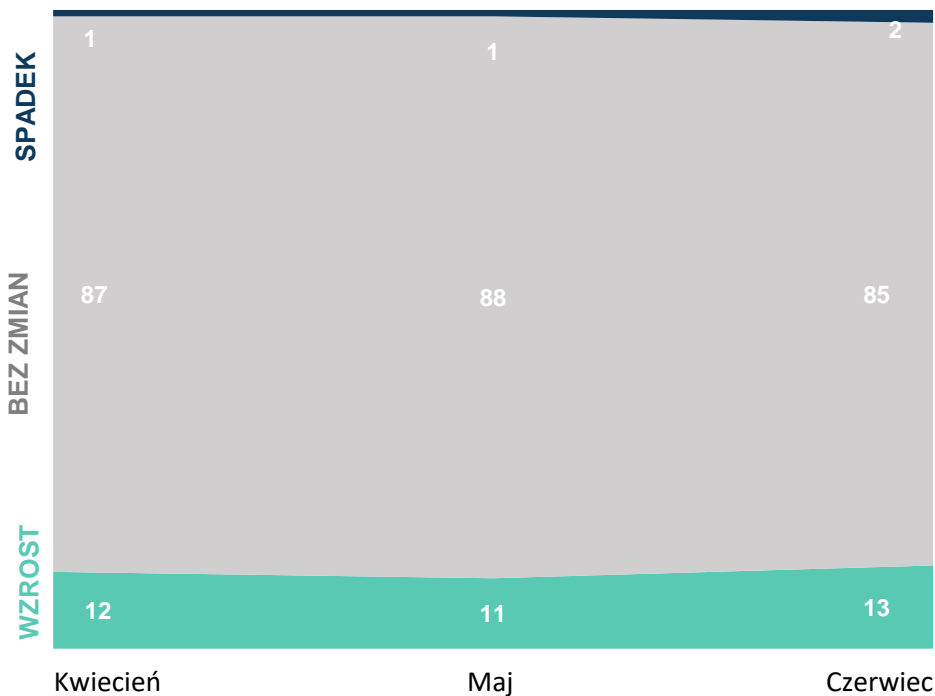

Sytuacja na rynku pracy jest stabilna

W drugim kwartale zdecydowana większość firm (aż 80 proc.) deklaruje utrzymanie poziomu zatrudnienia. Udział firm, które planują zatrudnienie nowych pracowników przez cały kwartał przewyższał udział przedsiębiorstw planujących zmniejszenie zatrudnienia.

Można się spodziewać, że sytuacja na rynku pracy nie ulegnie dużym zmianom. Prawdopodobnie przedsiębiorcy nie planują drastycznych cięć zatrudnienia, ani zwiększenia poziomu zatrudnienia.

Planowane wynagrodzenie na najbliższe trzy miesiące

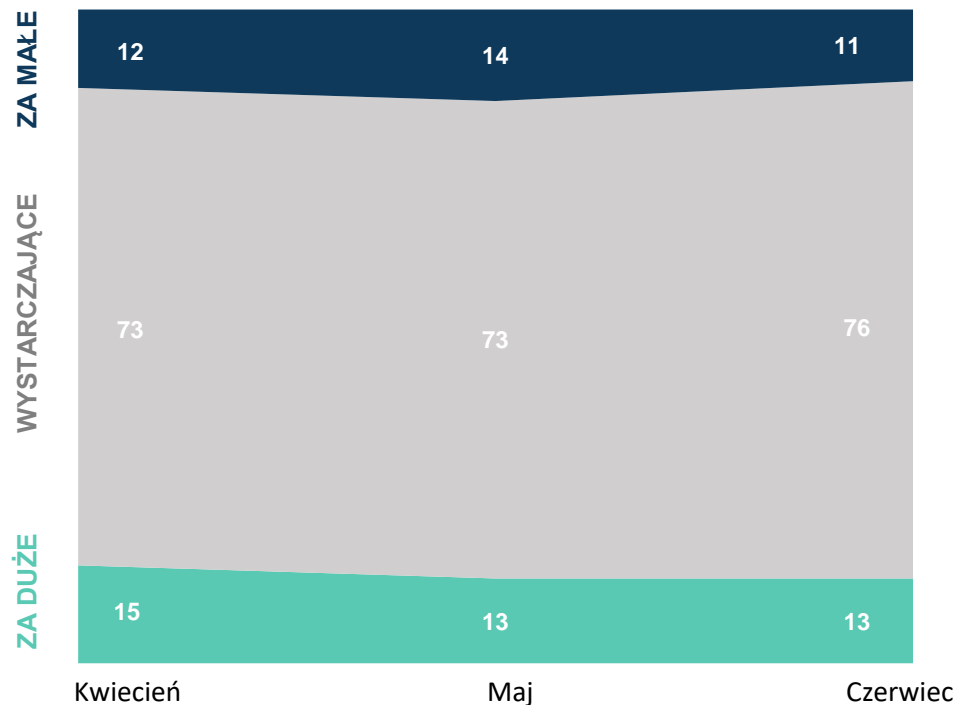

Zdecydowanie więcej firm chce podnosić niż zmniejszać wynagrodzenia pracowników

W drugim kwartale udział firm, które planowały podwyżki pozostawał na stabilnym poziomie 11-13 proc. Jednocześnie firmy nie planują obniżek wynagrodzeń – takie plany w II kw. miało jedynie 1-2 proc. firm. Przewaga firm planujących podwyżki nad obniżkami jest mniejsza niż w pierwszym kwartale.

Udział firm planujących podwyżki na kolejne trzy miesiące wynosił w czerwcu jedynie 13 proc., mimo kolejnej w tym roku podwyżki płacy minimalnej od lipca 2024 r.

Ocena stanu mocy produkcyjnych na najbliższy miesiąc

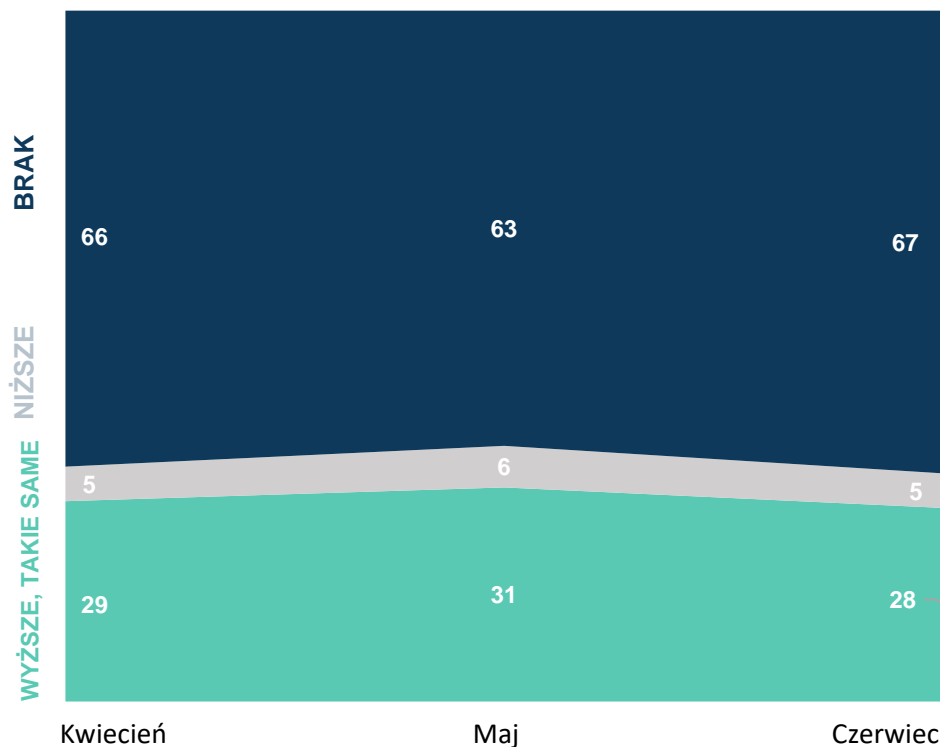
Większość przedsiębiorstw ma wystarczające moce produkcyjne

Przez cały drugi kwartał ok. 3/4 proc. firm deklarowało posiadanie wystarczających mocy produkcyjnych na najbliższy miesiąc. W czerwcu lekko zmniejszył się udział firm deklarujących posiadanie zbyt małych mocy produkcyjnych, zaś odsetek wskazujących na posiadanie zbyt dużych mocy produkcyjnych pozostał na niezmiennym poziomie.

Pod koniec kwartału niemal tyle samo firm deklarowało posiadanie zbyt małych i zbyt dużych mocy produkcyjnych.

Wydatki inwestycyjne firm

Źródło: P/E badania przedsiębiorstw. IV – 03.04.2024, V – 06.05.2024, VI – 03.06.2024.

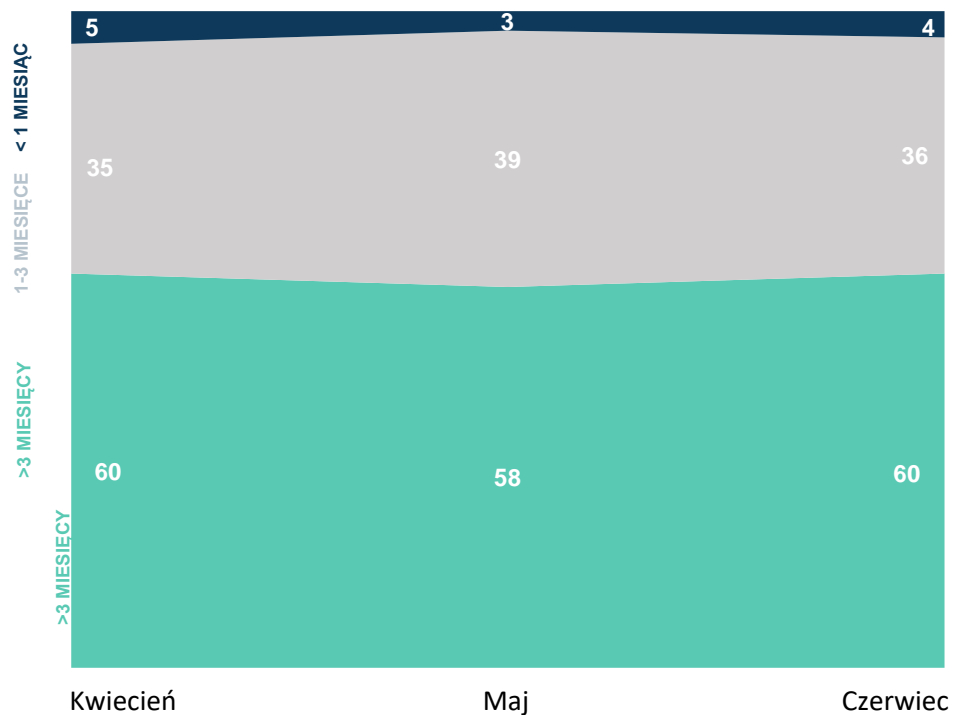

2/3 polskich firm nie ponosi wydatków inwestycyjnych

Udział firm, które nie poniosły żadnych wydatków inwestycyjnych w drugim kwartale zwiększył się z poziomu 63 proc. w maju do 67 proc. w czerwcu. Udział firm, które zmniejszyły swoje wydatki inwestycyjne utrzymywał się przez cały kwartał na stabilnym poziomie 5-6 proc. W czerwcu udział firm zwiększających lub utrzymujących taki sam poziom inwestycji zmniejszył się o 3 pkt. proc. m/m do poziomu 28 proc.

Niepokój budzi ciągle wysoki odsetek firm deklarujących brak wydatków inwestycyjnych. Patrząc na utrzymujące się bariery prowadzenia biznesu w postaci rosnących kosztów pracy, niepewności gospodarczej i rosnących cen energii można się spodziewać, że poziom wskazań na wydatki inwestycyjne raczej nie poprawi się znacząco w najbliższym czasie.

Ocena płynności finansowej firmy

Płynność finansowa firm pozostaje stabilna

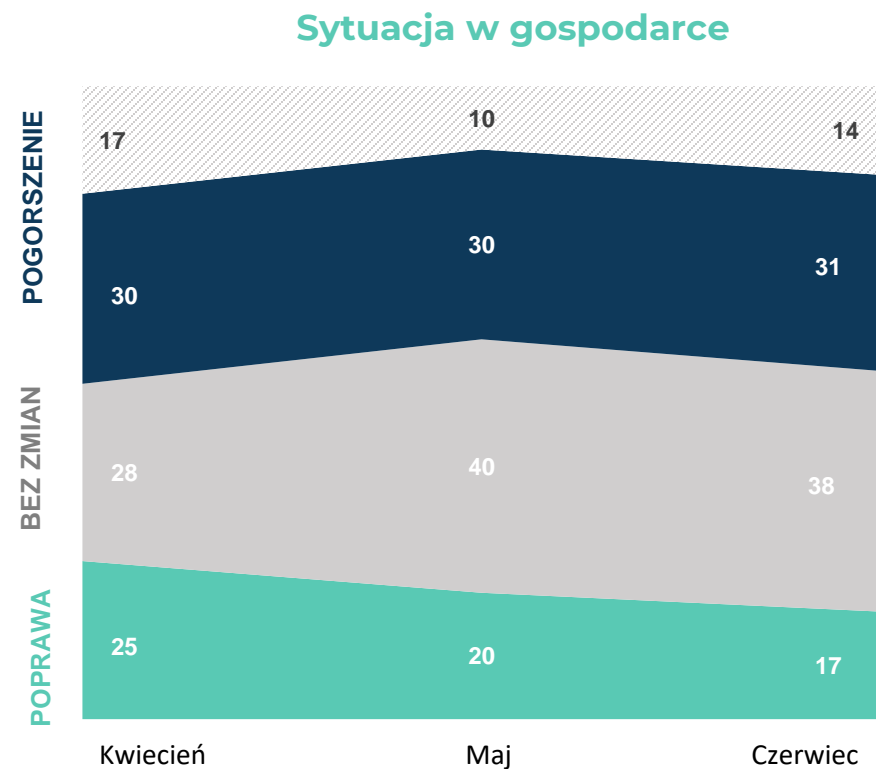
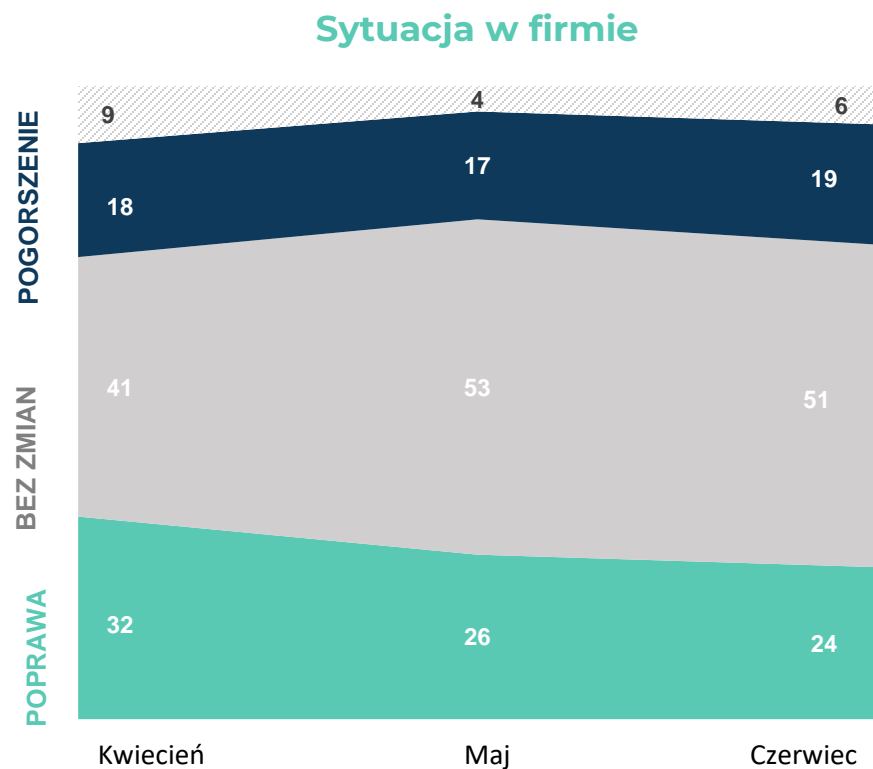
W drugim kwartale 2024 r. 6 na 10 firm deklaruje, że posiada środki umożliwiające funkcjonowanie powyżej 3 miesięcy. W czerwcu 36 proc. przedsiębiorstw deklarowało, że dysponuje środkami wystarczającymi na funkcjonowanie od jednego do trzech miesięcy. Przez cały kwartał odsetek firm, które nie miały środków nawet na miesiąc działalności wynosił 3-5 proc.

W porównaniu z pierwszym kwartałem 2024 r. nieznacznie wzrósł udział przedsiębiorców dysponujących środkami pozwalającymi na funkcjonowanie na rynku powyżej 3 miesięcy.

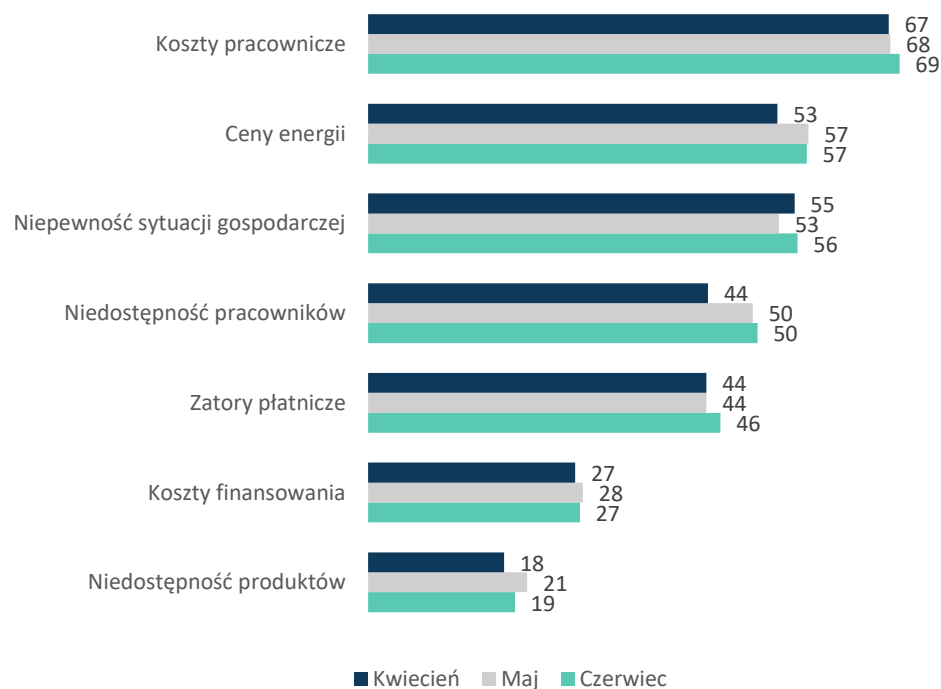
Sytuacja w firmie i w gospodarce

Źródło: PHE badania przedsiębiorstw. IV – 03.04.2024, V – 06.05.2024, VI – 03.06.2024.

Firmy lepiej postrzegają przyszłość swojej firmy niż sytuacji gospodarczej w kraju. Pod koniec drugiego kwartału 1/4 firm spodziewała się poprawy swojej sytuacji, a 19 proc. jej pogorszenia. Zmian na lepsze w gospodarce spodziewa się 17 proc. firm, wyraźnie więcej obawia się zmian na gorsze (31 proc.). Aż 14 proc. firm uważa natomiast, że przyszła sytuacja gospodarcza kraju jest trudna do przewidzenia.

Znaczenie barier działalności

Największą barierą są rosnące koszty pracownicze

W II kw. 20224 r. barierą prowadzenia biznesu najczęściej wskazywaną przez przedsiębiorców były rosnące koszty pracownicze (ok 70 proc. wskazań). Ponadto ponad połowa firm skarżyła się na wysokie ceny energii oraz niepewność sytuacji gospodarczej. W maj i czerwcu połowa firm skarżyła się na niedostępność pracowników.

Podobnie jak w pierwszym kwartale 2024 r. koszty pracownicze, ceny energii oraz niepewność sytuacji gospodarczej były barierami prowadzenia biznesu najczęściej wskazywanymi przez przedsiębiorców.

W czerwcowym odczycie wartość MIK spadła nieznacznie poniżej poziomu neutralnego. Jest niższa w porównaniu z poprzednim miesiącem, ale wyższa niż czerwcowy odczyt z ubiegłego roku, który dość jednoznacznie wskazywał na przewagę negatywnych nastrojów wśród przedsiębiorców. O czerwcowym spadku wartości MIK zdecydowała przede wszystkim przewaga negatywnych ocen przedsiębiorców dotyczących inwestycji i wartości sprzedaży. Obserwujemy także spadek liczby nowych zamówień, co skutkuje większym udziałem firm z nadmiarem mocy produkcyjnych. Jednak przedsiębiorstwa dobrze oceniają swoją płynność finansową - aż 60 proc. firm wskazuje, że posiada środki finansowe pozwalające na funkcjonowanie powyżej 3 miesięcy. Dobra kondycja finansowa pozwala firmom planować zwiększenie zatrudnienia i wynagrodzeń, mimo że większość przedsiębiorstw nie przewiduje zmian w tych obszarach. Głównymi barierami w działalności firm są nadal koszty pracownicze, rosnące ceny energii oraz niepewność sytuacji gospodarczej. Te czynniki mogą wpływać na skłonność do gromadzenia kapitału i niechęć do inwestycji - dwie trzecie badanych przedsiębiorstw deklaruje brak inwestycji w aktywa materialne i niematerialne.

W kolejnych miesiącach, wraz z trwaniem sezonu letniego, można spodziewać się wzrostu aktywności w branżach budowlanej i usługowej, w tym turystycznej. Obecnie największy optymizm panuje w branży budowlanej – co trzecie przedsiębiorstwo oczekuje poprawy sytuacji w najbliższych trzech miesiącach. Przyszłe nastroje w przedsiębiorstwach prawdopodobnie będą umiarkowanie optymistyczne, choć mogą pozostawać zróżnicowane w zależności od branży.

Aleksandra Wejt-Knyżewska

Zespół Foresightu Gospodarczego PIE

Comiesięczny monitoring nastrojów polskich przedsiębiorstw - Metodyka badań

Główne punkty metodyki badań:

- Wszystkie prezentowane dane zostały opracowane na podstawie badań przedsiębiorstw realizowanych na początku każdego miesiąca od stycznia 2021 r. na zlecenie PIE.
- Przeprowadzenie comiesięcznych badań ankietowych przy użyciu techniki CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) na losowo-kwotowej próbie 500 przedsiębiorstw, w 4 kategoriach wielkości i 5 sektorach branżowych.
- Wnioskowanie o populacji polskich przedsiębiorstw przy poziomie ufności 0,95 z błędem szacunku 4%.
- Prezentowane dane otrzymano za pomocą dekompozycji i korekcji sezonowej metodą Census X-11.
- Pomiar w pierwszym tygodniu każdego miesiąca.
- Wyniki podawane publicznie przez PIE w drugim tygodniu miesiąca, ok. 10 dnia każdego miesiąca.

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank gospodarczy, którego historia sięga 1928 roku. Obszary badawcze Polskiego Instytutu Ekonomicznego to przede wszystkim handel zagraniczny, makroekonomia, energetyka i gospodarka cyfrowa oraz analizy strategiczne dotyczące kluczowych obszarów życia społecznego i publicznego Polski. Instytut zajmuje się dostarczaniem analiz i ekspertyz do realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także popularyzacją polskich badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych w kraju oraz za granicą.